

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІОБЕЗПЕКИ НА ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОМУ РІВНІ

Безпека держави та безпека кожної особи, яка проживає в цій державі, є пріоритетною категорією на всіх рівнях зародження й існування людських відносин. Безпека суспільства залежить від розвиненості та єдності суспільних і державних інститутів, законодавства, розвитку самосвідомості, можливістю демократично правовими методами захищати права і свободи всіх верств населення, протидіяти антисоціальним і антидемократичним проявам від кого вони б не надходили, навіть з боку держави [1, с. 158].

Очевидно, що у питанні забезпечення безпеки ключове значення відіграє національна політика держави. Через систему законодавчих норм, функціонування відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, взаємовідносин між людьми, культури, моралі формується національна безпека держави.

Біобезпека як невід'ємна складова національної безпеки у сучасних умовах відіграє важливу роль через наявні в ній загрози та ризики. Так як людина і суспільство загалом є об'єктами біологічної безпеки, то саме на державу покладається обов'язок щодо запровадження широкого комплексу заходів, які зможуть попередити і знешкодити усі реальні та наявні біозагрози. У цьому контексті варто було б акцентувати увагу на формуванні превентивних заходів протидії вищезазначеним загрозам, але виключно в паралелі домінування політичних рішень керівництва держави, об'єктивної реакції органів влади, ефективних організаційно-адміністративних кроків, наявності оптимальної правової бази.

Стратегія біобезпеки та біологічного захисту визначає надзвичайно важливу роль контролю з боку держави за використанням біологічних агентів, лабораторній біобезпеці, колекційній діяльності зі штамми патогенних мікроорганізмів та унеможливленням їх витоку в навколишнє природне середовище [2]. Також Стратегією окреслені поточні проблеми та прогнозовані загрози з урахуванням зовнішніх та внутрішніх умов. Для прикладу, однією із проблем, що гальмує реалізацію державної політики у сфері біобезпеки, названо відсутність єдиного органу, який охоплював би нагляд за здійсненням заходів, прогнозував, ідентифікував та оперативно реагував на біологічні загрози, координував плани протидій біологічним загрозам і надавав пропозиції щодо їх коригування згідно з поточною ситуацією в державі. До цього ж можна говорити про послаблений державний нагляд і контроль у сфері біологічної безпеки, зокрема щодо питань зміни власника об'єктів підвищеної небезпеки, організації охорони патогенних мікроорганізмів і штамів небезпечних та особливо небезпечних інфекційних хвороб, які зберігаються в мікробіологічних лабораторіях і т.д. Також потребує удосконалення національне законодавство України. В перспективі

потрібно ініціювати прийняття Верховною Радою України відповідних законів у сфері забезпечення біобезпеки. Науковець Мушенок В. вважає, що закони, як основоположні нормативні акти у вітчизняній правовій системі, є відносно стабільними та приймаються на тривалий час. Можливість швидко реагувати на зміни у суспільно-економічному житті та ефективно забезпечувати правове регулювання конкретних проблемних питань різних сфер, держава здійснює за допомогою інших правових інструментів, якими, зокрема, є постанови Кабінету Міністрів України [3, с. 36].

Серед проблем забезпечення біобезпеки на державно-правовому рівні доцільно вказати про рівень функціонування системи охорони здоров'я. На жаль, прогалини у фінансуванні, кадровій політиці, збереженні наукового потенціалу, оснащенні лабораторій сучасним обладнанням та необхідними препаратами є прямою загрозою для зростання показників епідемічних спалахів, ризиків поширення особливо небезпечних інфекцій, негативних змін санітарно-епідеміологічного благополуччя населення.

Здійснений аналіз теоретико-правових проблем забезпечення біобезпеки на державно-правовому рівні дає підстави стверджувати, що існуючий стан біологічної безпеки є таким, що не відповідає національним інтересам України. Саме тому пріоритетним завданням нашої держави у вирішенні цього завдання є формування дієвого механізму забезпечення ефективної протидії біологічним загрозам, гарантування кожному члену суспільства безпекових положень прожиття, а також збереження навколишнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Нікітін Ю. В. Внутрішня безпека українського суспільства як новий напрямок у кримінології. *Юридична наука*. 2011. №1 (1). С. 157-160.
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію біобезпеки та біологічного захисту»: указ Президента України від 17 грудня 2021 року № 668/2021. URL: <https://rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/5190.html>.
3. Мушенок В. В. Акти Кабінету Міністрів України у системі фінансового регулювання заходів у сільському господарстві. *Інтернаука. Серія «Юридичні науки»*. 2017. № 4. С. 36-39.

УДК 369.6

Данилюк С. М.
викладач Галицького фахового коледжу
імені В'ячеслава Чорновола

ПРАВОВА ОХОРОНА ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

В сучасних умовах ведення сільського господарства проблема раціонального використання та охорони земель у цій галузі набуває особливої актуальності. Насамперед це пов'язано, з тим, що земельні ресурси часто